

УДК 336.741.242:336.113.12

*В. А. Фостолович,
кандидат с.-г. н, доцент кафедри обліку та оподаткування в галузях економіки,
Вінницький національний аграрний університет*

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КРИПТО ВАЛЮТОЮ В ОБЛІКОВІЙ СИСТЕМІ ПІДПРИЄМСТВА

*Valentyna Fostolovych,
Dr. PhD, assistant professor of accounting and taxation sectors of the economy of the Faculty of Accounting and Auditing of Vinnytsia National Agrarian University*

THE MECHANISM OF MANAGEMENT CRYPTO CURRENCY IN THE ACCOUNTING SYSTEM OF THE ENTERPRISE

В умовах цифрового інформаційного простору гострою стала потреба вирішити питання обліку та оподаткування операцій із криптовалютою в Україні. Відсутність єдиного трактування правового статусу криптовалюти викликало неоднозначність науковців України у класифікації даного виду активу. Нацбанк України досі не визнав криптовалюту як засіб платежу, що робить незаконним її використання. Проте, конвертування криптовалюти в національні грошові одиниці та навпаки не викликає порушення законодавства України.

Криптовалюту доцільно розглядати як фінансовий інструмент, який: оцінюється за справедливою вартістю при первісному визнанні на дату операції (по ринкових котируваннях, по методах оцінки, методах аналізу дисконтованих грошових потоків, або за дольовими інструментами (за собівартістю за вирахуванням витрат по знеціненню) при неможливості визначення справедливої вартості); підлягає переоцінці, яка відображається в складі прибутку або збитку; витрати не включаються до первісної вартості; відображається у балансі, коли стає стороною договірних положень фінансового інструменту.

Криптовалюта є фінансовим інструментом, який підлягає переоцінці за справедливою вартістю. Криптовалюту доцільно обліковувати на субрахунку 352 «Інші поточні фінансові інвестиції».

При спроценій системі оподаткування доходи від реалізації криптовалюти повинні бути відображені в книзі обліку доходів і витрат та включені в декларацію про доходи і відповідно оподатковані єдиним податком. Для підприємств загальної системи оподаткування, операції із криптовалютою повинні відповідно обліковуватись як фінансові інструменти, відобразатись у декларації про прибуток та оподатковуватись відповідно до вимог законодавства.

Всі операції, які пов'язані із виникненням доходів і понесенням витрат підлягають контролю зі сторони податкової адміністрації, яка може здійснити і контроль наявних гаманців (рахунків).

In the conditions of the digital information space an acute need to solve the issue of accounting and taxation operations with cryptology in Ukraine. The lack of a uniform interpretation of the legal status of cryptography caused the ambiguity of the scholars of Ukraine in the classification of this type of asset. The National Bank of Ukraine has still not recognized the crypto currency as a means of

payment, which makes its use unlawful. However, conversion of crypto-currency into national currency and vice versa does not cause a violation of the legislation of Ukraine.

Cryptography should be considered as a financial instrument, which: is measured at fair value with initial recognition at the date of the transaction (by market quotations, by valuation methods, discounted cash flow analysis methods, or by equity instruments (at cost less costs for depreciation) if it is impossible to determine the fair value; subject to reassessment, and is reflected in profit or loss; costs are not included in the original cost; shown in the balance sheet, when it becomes a party to the contractual provisions of a financial instrument.

Crypto currency is a financial instrument which is subject to revaluation at fair value. Cryptocurrency need to account on sub-account 352 "Other current financial investments".

In the simplified tax system revenues from the sale of cryptology should be reflected in the income and expense accounting book and included in the income statement and taxed accordingly by a single tax. For enterprises of the general system of taxation, transactions with crypto-currency should be accounted for as financial instruments, reflected in the income statement and taxed in accordance with the requirements of the legislation.

All transactions involving income and expenses incurred are subject to control by the tax administration, which may carry out and control existing purses (accounts).

Ключові слова. *Криптовалюта, поточні фінансові інвестиції, система оподаткування, облікова система, інструменти.*

Keywords. *Crypto foreign currencies, current financial investments, taxation system, accounting system, instruments.*

Постановка проблеми. Існування віртуальних закодованих валют є безперечним фактом. Розрахункові системи нашої країни та нормативно-правове регулювання є ще не підготовленим до застосування такого фінансового інструменту. Нерозробленість механізму управління крипто валютним ринком та операціями із їх участю призводить до реалізації їх на власний розсуд користувачів, тобто безконтрольно. На вимогу сучасності в Україні запропоновано проект Закону №7183 «Про обіг крипто валюти в Україні», який подано до Верховної Ради України 06.10.2017 р. Проте, його повернуто на доопрацювання після розгляду Комітетами Верховної ради, а саме: Комітетом Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності, Комітетом Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції, Комітетом Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності, Комітетом Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку, Комітетом Верховної Ради України з питань економічної політики, Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету, Комітетом Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції та Комітетом Верховної Ради України з питань європейської інтеграції. Після скрупульозного вивчення даного законопроекту Головне науково-експертне управління 05.02.2018 р. сформувало висновок де зазначило про необхідність доопрацювання із подальшим врахуванням зазначених у ньому зауважень та пропозицій. Слід зауважити, що на вимогу Закону України «Про банки і банківську діяльність» (стаття 55) та Декрету Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання та валютного контролю» (стаття 11) Національний банк України є відповідальним за фінансову стабільність банківської системи, та реалізує валютну політику в Україні, тому він має надати експертний висновок щодо проекту цього Закону. Отже, регулювання крипто валютних операцій в Україні знову залишається не вирішеним питанням та знову відстрочується на невизначений термін, в той час, як транзакції за такими операціями постійно здійснюються. Всім відомо, що процес глобалізації в епоху стрімкого розвитку цифрових технологій та інформаційного суспільства зупинити фактично не реально. А не контрольованість будь-яких операцій, особливо на фінансовому ринку є великою загрозою та складає великі ризики для економіки країни. Крім того, даний проект Закону України (стаття 4) знімає з держави будь-яку відповідальність за знецінювання або втрати крипто валюти її власниками з будь-яких причин та знімає будь-які гарантії діяльності онлайн-сервісів із обміну криптовалюти. Його запропоновано прийняти лише з метою легалізації операцій з крипто валютою, які вже здійснюються та в цілях регулювати правовідносини з обігу, зберігання та володіння, використання й проведення операцій із закодованою валютою в Україні.

Проте, фізичні та юридичні особи, які здійснюють операції із такого роду фінансовим інструментом вимушені самостійно шукати правильні рішення із правового та облікового регулювання своєї діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему облікового відображення операцій із криптовалютою досліджували вітчизняні та закордонні фахівці в сфері обліку та оподаткування, фінансів та банківської справи, а також системи оподаткування, зокрема Н.В. Васюк [1], О.М. Петрук, О. С. Новак [2], Т.В. Яцик [10], О.В. Томчук, В.А. Фостолович [11] та інші.

Проте, відсутня однозначність у визнанні крипто валюти, як активу на підприємстві, не сформовано механізм облікового відображення операцій із надходження, переоцінки та вибуття крипто валюти. На сьогодні не розроблено ще залишається система оподаткування операцій та доходів від реалізації криптовалюти. Це і стало підставою для проведення нами досліджень.

Постановка завдання. На вимогу сучасних інструментів та технологій в бізнесі і їх функціонування в умовах цифрового інформаційного простору й стрімкого посилення глобалізації актуальним постало питання розробити механізм здійснення операцій із закодованими валютами, порядок визначення ризиків за операціями із майнінгу та розрахунків криптовалютою. Володіючи такими фінансовими інструментами необхідно визначити принципи, методи й інструменти їх використання в межах правового поля, та встановити механізм облікового відображення здійснення таких операцій на основі запропонованих світових практик, адаптувавши їх до умов, діючих в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Статусу крипто валюти у Світі ускладнює процес її легалізації в Україні. Національний Банк України, провівши дослідження її статусу в різних країнах не прийшов до єдиної думки. Оскільки, відсутність єдиного, консолідованого підходу до системи класифікації криптовалют та відсутність механізму регулювання операцій на світовій арені унеможливує прийняти єдине правильне рішення про можливість встановлення правового статусу крипто валюти в Україні. Відповідно до таких досліджень [2] зазначено, що в Австралії криптовалюту сприймають як предмет власності, а операції, що проводяться із нею – як бартерні операції. У Канаді цифрову закодовану валюту відображають як нематеріальні активи, а операції з ними – також як бартерні.

Сполучені Штати Америки обліковують закодовану валюту як звичайну конвертовану валюту.

Виходячи із практики Китаю криптовалюту сприймають як «віртуальний товар», та у Японії – як «цінність, що подібна активу», в результаті чого, у процесі продажу його обкладають ПДВ.

У Ізраїлі, криптовалюта не має юридичного підтвердження й визначення ні як фінансове забезпечення, ні як оподатковуваний актив. Тому, щоразу в процесі продажу криптовалюти продавець платить податок на приріст капіталу.

Виходячи із практики Євросоюзу криптовалюта сприймається як «цифрове представлення вартості, яке не підтверджено центральним банком або державним органом і не прив'язане до юридично встановлених валютних курсів, яке може використовуватися як засіб обміну для покупки товарів і послуг, їх передачі та зберігання і може купуватися в електронному вигляді» [2]. Під час операцій із закодованими валютами та при обміні валют на крипто валюту ПДВ не сплачується.

Оскільки, правовий статус криптовалюти у світі коливається від віртуальної валюти, грошового сурогату, віртуального товару до нематеріального активу (Рис. 1), то Національний банк України ще не оприлюднив жодного із своїх бачень. Тому, на законних підставах на даний час криптовалюта як засіб платежу в Україні використовуватись не може. Проте, конвертуючи криптовалюту в національні грошові одиниці та навпаки – ми не порушуємо законодавства України. В результаті чого, біткоїн-банкомат вже функціонує [3], щоправда, відсутність нормативної бази унеможливує роботу електронної розрахункової системи PayPal в Україні.

Варто зазначити, що легалізація операцій з криптовалютою вимагає складного процесу визначення її правового статусу, механізму облікового відображення та розробки системи оподаткування і контролю за даними операціями.

Рис. 1. Правовий статус криптовалюти у Світі

Джерело: [9] Про використання в розрахунках віртуальних валют: [Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=22249610&cat_id=809

На сьогодні, не визначеною залишається політика держави в напрямку криптовалютних операцій. Цілком логічно, та підтримується всіма контролюючими органами, ідея про необхідність легалізації та оподаткування доходів від процесу майнингу криптовалюти й доходів від операцій з віртуальною валютою.

Як зазначає юрист з податкового права Наталія Радченко [4], усі юридичні особи, які купують обладнання для процесу майнингу віртуальної закодованої валюти повинні ставити його на баланс, вводячи в експлуатацію. При цьому слід мати усі підтверджуючі документи про зароблені доходи на їх закупку. Якщо фізична особа – підприємець купує таке обладнання, то на баланс його не ставить, лише у випадку перебування останнього на 3 групі спрощеної системи оподаткування слід мати на увазі, що дохід обмежений 5 млн. грн., і витрати на його придбання повинні бути підтвержені в межах отриманого доходу.

Підходячи із позиції бухгалтерського обліку сприймати чи ні крипто валюту як засіб платежу є ще не в повній мірі дослідженим питанням. Віднести криптовалюту різних видів у обліковій системі до звичайних валют ми не маємо підстав через те, що вони:

- не мають офіційної юрисдикції жодної із країн,
- їх не імітують ніякі банки,
- існують вони лише в інтернет-системі.

Тому і проблемним аспектом є на початковому етапі нерозуміння алгоритму облікового відображення таких операцій та механізму їх оподаткування. Хоча, технічно реалізувати операції з купівлі-продажу, обміну та розрахунків криптовалютою підприємства України можуть використовуючи при цьому вільний курс на інтернет-майданчиках (своєрідна біржа). Тракткування нормативно-правового регулювання криптовалюти як елементу обліку нами представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.
Визначення крипто валюти як елементу обліку

Показник	Тракткування поняття	Нормативне джерело
Валюта	це «іноземні грошові знаки у вигляді банкнот, казначейських білетів, монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обмінові на грошові знаки, які перебувають в обігу»	Ст. 1. Митного кодексу України
Валютні цінності	включає в себе як наведене визначення валюти, так і національну грошову одиницю – валюту України	Ст. 1. Декрету КМУ «Про систему валютного регулювання та валютного контролю»
Криптовалюта	грошові сурогати, якими є «будь-які документи у вигляді грошових знаків, що відрізняються від грошової одиниці України, випущені в обіг не Національним банком України і виготовлені з метою здійснення платежів в господарському обороті, крім валютних цінностей»	Ст. 1 Закон України «Про Національний банк України»
Фінансові інструменти	види фінансових активів: цінні папери, строкові контракти, інструменти грошового обігу, відсоткові строкові контракти, строкові контракти на обмін у випадку залежності ціни від відсоткової ставки, валютного курсу чи фондового індексу, опціони, що дають право на купівлю або продаж будь-якого із зазначених фінансових інструментів, зокрема, що передбачають грошову форму оплати	Законі України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23.02.2006 р. № 3480-IV
	Різновиди фінансових інструментів: фінансові активи, фінансові зобов'язання, інструменти власного капіталу й похідні фінансові інструменти	П(С)БО 13
	«будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу у одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання»	п. 11 МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»
Фінансовий актив	будь-який актив, що є: грошовими коштами; інструментом власного капіталу іншого суб'єкта господарювання; контрактним правом отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив, або обмінювати фінансові інструменти з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно сприятливими; контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними акціями (частками)	МСБО
Фінансове	це будь-яке зобов'язання, що є: - контрактним зобов'язанням надавати	

зобов'язан-ня	грошові кошти або інший фінансовий актив іншому суб'єктові господарювання чи обмінювати фінансові активи або фінансові зобов'язання з іншим суб'єктом господарювання за умов, які є потенційно несприятливими для власника; - контрактом, розрахунки за яким здійснюватимуться або можуть здійснюватися власними інструментами капіталу	
Інструмент капіталу	це будь-який контракт, який засвідчує залишкову частку в активах суб'єкта господарювання після вирахування зобов'язань	

Опираючись на статтю 15 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [8] віднести крипто валюту до електронних грошей теж не є цілковито в правовому полі. Оскільки, хоч криптовалюта є також як і електронні гроші одиницею вартості, що зберігається на електронному пристрої і є сприйнятливим засобом платежу іншими особами, проте не відповідає особливостям операцій з електронними грошами, випуск яких може здійснювати лише банк, який має право випускати електронні гроші вартістю, що не перевищуватиме суму отриманих ним грошових коштів та зобов'язаний погасити випущені електронні гроші на першу ж вимогу користувача.

Відобразити крипто валюту в системі бухгалтерського обліку як засіб заощадження ми не можемо, оскільки вона має дуже мінливий та динамічний курс, існує ризик очікування економічної вигоди (або збитку) та низький рівень прогнозованості. Наше бачення підтверджено і у дослідженнях О. М.Петрук, О.С. Новак [7].

Існує думка про доцільність класифікації криптовалюти із використанням еквівалентного підходу, де криптовалюта може бути класифікована як специфічний товар, який може приймати участь процесі обміну на будь-який інший товар, тобто бути загальним еквівалентом. Проте, на сьогодні ця валюта ще не обслуговує значних об'ємів товарного обороту, тому ще не виступає поширеним товаром.

У своїх дослідженнях О. М.Петрук, О.С. Новак [7] пропонують класифікувати крипто валюту як загальний еквівалент грошових коштів, який не є абсолютно ліквідним. Виходячи з позиції грошової маси як грошових агрегатів крипто валюту доцільно віднести до «квазігрошей» та відобразити у структурі агрегата М3. У бюлетні нацбанку України зазначено, що грошовий агрегат М3 включає в себе агрегат М2 та цінні папери окрім акцій [5].

Криптовалюта є певним видом активу, який має ознаки ліквідності та емітований для отримання прибутку. Відобразити крипто валюту в системі обліку є складним питанням. Оскільки ми інтегруємо МСБО та МСФЗ у вітчизняну систему обліку доцільним є орієнтувати порядок облікового відображення криптовалюти на їх вимоги.

В наукових працях Яцик Т.В. [11] дослідивши бачення Королюк Н.М., Легенчук С.Ф. пропонує у системі фінансового обліку відобразити розрахункові операції із криптовалютою на рахунок 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті».

За даними наукових досліджень Яциком О.В. праць Нефьодова А. [11], пропонувалось такі електронні гроші як крипто валюту обліковувати у структурі дебіторської заборгованості на рахунок 377 «Розрахунки з іншими дебіторами».

Проте, Наталія Радченко [4] зазначає, що фінансові регулятори України визначились, що криптовалюта не є ні валютою, ні грошовим сурогатом, ні електронними грошима ні цінними паперами. Але, існують невпевненості щодо віднесення закодованої валюти до товару, або до фінансового інструменту. Тому, є прерогатива відносити крипто валюту все таки до групи нематеріальних активів, які є відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», тобто виступає немонетарним активом і не маючи матеріальної форми може бути ідентифікованим. Тому і більш зрозумілим є відображення таких операцій в системі бухгалтерського обліку на рівні підприємства.

Особливості визнання та механізм обліку фінансових інструментів на усіх етапах їх руху регулюють наступні міжнародні нормативи (Рис. 2).

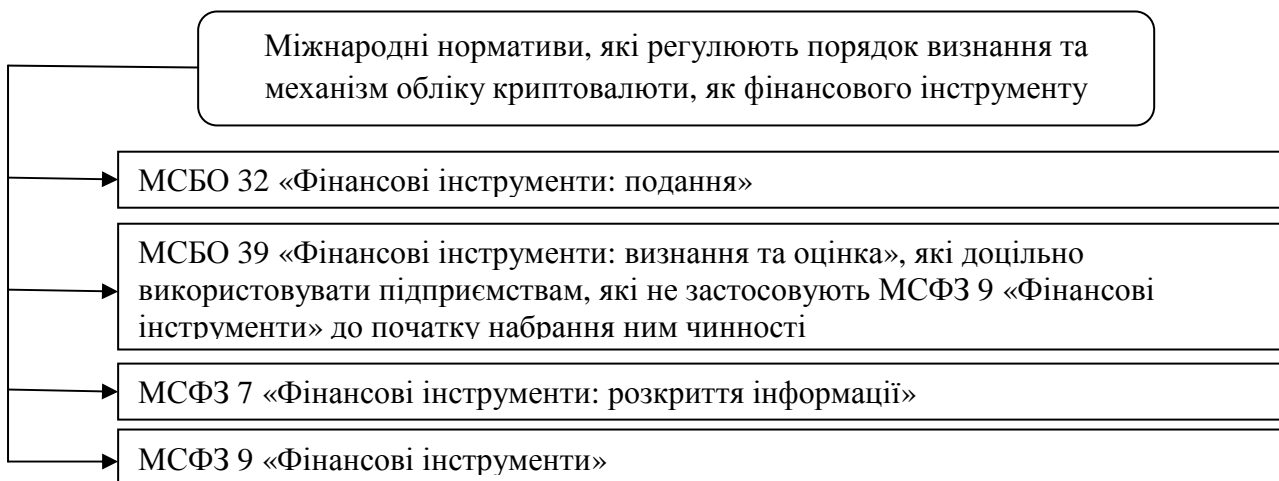

Рис. 2. Міжнародні нормативи, які регулюють порядок визнання та механізм обліку крипто валюти, як фінансового інструменту

Джерело: Сформовано автором на основі [1]

Тобто, результатами досліджень вітчизняних науковців [8] узагальнено поняття фінансових інструментів як договору між сторонами, результатом якого являється виникнення фінансового активу в одного із суб'єктів господарювання й фінансового зобов'язання чи інструменту капіталу в іншого суб'єкта господарювання. Основні характеристики оцінки крипто валюти за справедливою вартістю нами представлено на рисунку 3.

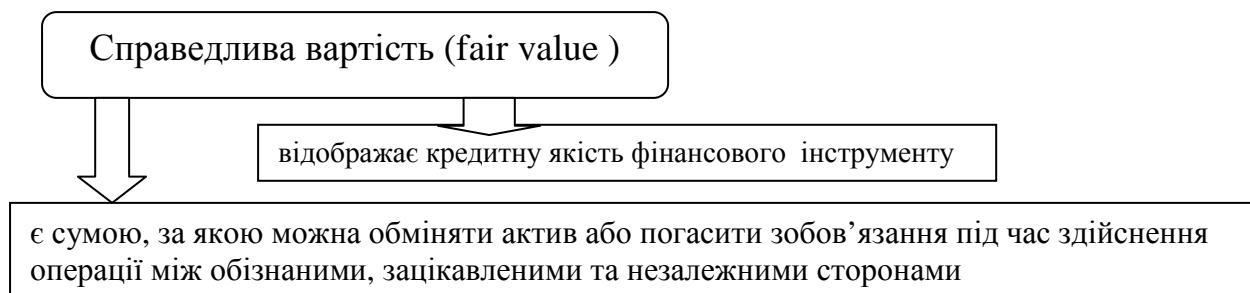

Рис. 3. Основні ознаки оцінки за справедливою вартістю

Джерело: Сформовано автором

При зміні вартості фінансові інструменти підлягають переоцінці за справедливою вартістю.

Криптовалюта, як фінансовий інструмент:

- Оцінюється за справедливою вартістю при первісному визнанні на дату операції по:
 - ✓ ринкових котируваннях,
 - ✓ методах оцінки, методах аналізу дисконтованих грошових потоків,
 - ✓ за дольовими інструментами (за собівартістю за вирахуванням витрат по знеціненню) при неможливості визначення справедливої вартості ;
- Підлягає переоцінці;
- Переоцінка відображається в складі прибутку або збитку;
- Витрати не включаються до первісної вартості;
- Відображається у балансі, коли стає стороною договірних положень фінансового інструменту [11].

У відповідності до Міжнародного стандарту фінансової звітності фінансові активи оцінюються:

- за справедливою вартістю із відображенням результатів переоцінки прибутку (збитку);
- за справедливою вартістю із відображенням результату переоцінки в загальному (сукупному) доході;
- за амортизованою собівартістю (Рис. 4).

Рис. 4. Оцінка криптовалюти як фінансового активу

Джерело: Сформовано автором

Як фінансовий інструмент криптовалюту доцільно відображати на рахунку 35 «Поточні фінансові інвестиції». За дебетом цього рахунку відображаються суми придбання (надходження) еквівалентів грошових коштів і поточних фінансових інвестицій, а за кредитом - їх вибуття та зменшення вартості. В системі аналітичного обліку фінансові інвестиції відображаються за їх видами.

Криптовалюту доцільно обліковувати на субрахунку 352 «Інші поточні фінансові інвестиції». Основні господарські операції із відображення придбання, зміни вартості та вибуття криптовалюти нами представлено у таблиці 2.

Механізм відображення крипто валюти в обліковій системі підприємства нами представлено у таблиці 2 за типами операцій:

I. облікове відображення у випадку придбання криптовалюти з метою перепродажу;

II. облікове відображення у випадку утримання крипто валюти підприємством як фінансової інвестиції

Таблиця 2.
Облікове відображення крипто валюти в обліковій системі підприємства

№зп	Назва операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
I. Придбання криптовалюти з метою перепродажу			
1.	Придбано криптовалюту та визначено собівартість фінансової інвестиції	352 «Інші поточні фінансові інвестиції»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
2.	Реалізовано криптовалюту	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій»
3.	Списання собівартості реалізованої криптовалюти	971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій»	352 «Інші поточні фінансові інвестиції»
4.	Надійшли гроші від реалізованої криптовалюти	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»
II. Утримання крипто валюти підприємством як фінансової інвестиції			
1.	Придбано криптовалюту та визначено її собівартість як фінансової інвестиції	143 «Придбано криптовалюту та визначено собівартість»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
2.	Реалізовано крипто валюту через певний термін	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»	741 «Дохід від реалізації фінансових інвестицій»
3.	Дооцінено криптовалюту і результат дооцінки перенесено в капітал	143 «Придбано криптовалюту та визначено собівартість»	413 «Капітал у дооцінках»
5.	Списано собівартість реалізованої фінансової інвестиції	971 «Собівартість реалізованих фінансових інвестицій»	143 «Придбано криптовалюту та визначено собівартість»
6.	Отримано грошові кошти за реалізовану криптовалюту	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	377 «Розрахунки з іншими дебіторами»

Джерело: Сформовано автором на основі [8]

Аналогічне бачення у вирішенні питання обліку криптовалюти презентує О.М. Петрук, О. С. Новак [7].

Виходячи із позиції необхідності розробки механізму оподаткування операцій із придбання, утримання та вибуття крипто валюти при їх легалізації відповідно до проектного (очікуваного) законодавства України, то для юридичних осіб - це більш складне питання, а для фізичних осіб-підприємців – все досить просто [6, 10]. Оскільки ФОП не зобов'язаний формувати баланс, тому і відсутні питання з обліковим відображенням таких операцій. У випадку, якщо ФОП здійснює майнинг криптовалюти, або реалізує її безготівковим способом через банківську картку, то повинен доходи від таких операцій включити в декларацію про доходи і відповідно оподаткувати єдиним податком. При реалізації криптовалюти за готівку – такі суми доходів повинні бути відображені в книзі обліку доходів і витрат й також відповідно оподаткованими.

Всі операції, які пов'язані із виникненням доходів і понесенням витрат підлягають контролю зі сторони податкової адміністрації, яка може здійснити і контроль наявних гаманців (рахунків).

За дослідженнями юриста з податкового права Наталії Радченко [4] міжнародні аудиторські компанії у аудиторському висновку підтверджують «...легальність придбаних криптоактивів на основі аналізу транзакцій в блокчейн».

Зменшення обсягів обігу готівки є фактором, який сприяє більш швидкому розвитку економіки, цифрових технологій та сучасних методів ведення бізнесу.

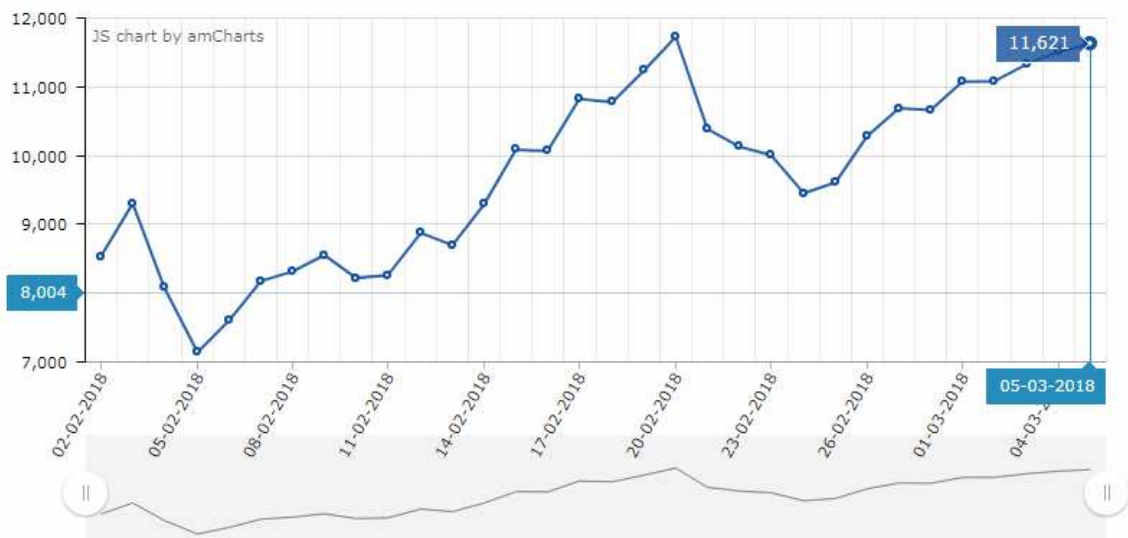

Рис. 4. Динаміку курсу біткоїна відносно долара

Джерело: Курс біткоїна по отношению к доллару [Електронний ресурс] дата доступу 06.03.2018

У системі управління фінансовими ресурсами підприємства криптовалюта може посісти значне місце. Розуміючи високоризиковість даних операцій підприємствами проводиться порівнювальна оцінка зміни вартості закодованих валют із традиційними валютами. На допомогу користувачам віртуальних валют MYFIN.by проводить оцінку криптовалют у порівнянні до курсу традиційних валют, що представляє на своїй електронній сторінці (Рис.4).

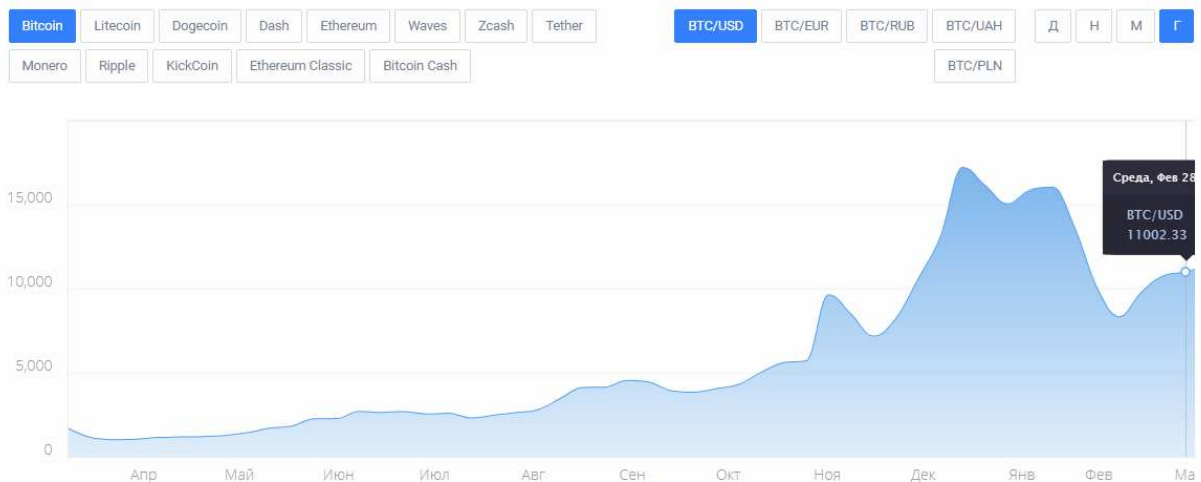

Рис. 5. Динаміка вартості Bitcoin впродовж квітень 2017- березень 2018 рр.

Так, проаналізувавши реальну ситуацію стану операцій із криптовалютою в Україні слід відмітити, що не дивлячись на динамічність вартості впродовж року спостерігається стала тенденція до збільшення ціни та об'єму її обігу (Рис. 5).

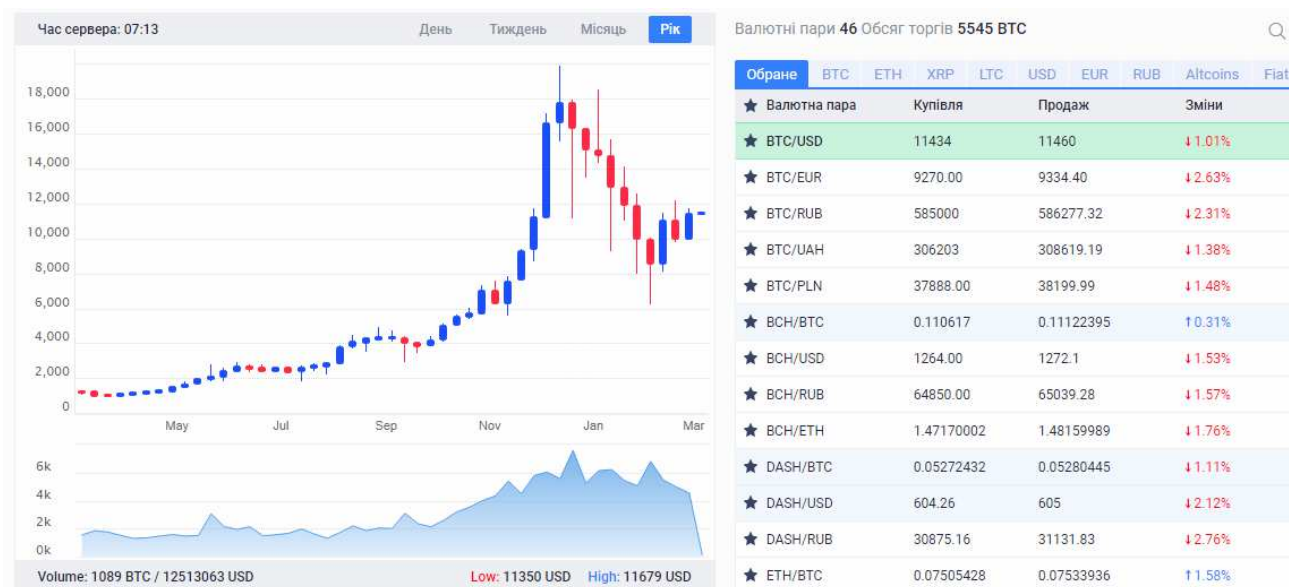

Рис. 6. Динаміка вартості та обсягів торгів криптовалюти Bitcoin впродовж квітень 2017- березень 2018 рр.

Аналогічне бачення висвітлено у наукових працях дослідників-економістів, які зазначили, що лише у ніч визнання ПриватБанку державним обсяги купівлі криптовалюти на біржі збільшилися удвічі, та у цей період було встановлено рекорд обсягу операцій із купівлі-продажу біткойнів, який досяг рівня майже 2,3 млн. грн. за тиждень.

В умовах міжнародної співпраці вміння оперувати різними типами фінансових ресурсів та здійснювати операції у способи, зручні для партнерів є вкрай важливим. Тому, необхідним є розмежувати різні типи операцій в межах правового поля та формувати достовірну оперативну інформацію, яку отримують на базі даних бухгалтерського обліку. Якщо із терміном гроші в обліковій системі підприємств не виникає ніякого сумніву, то розмежувати електронні гроші й криптовалюту досі є більш складним завданням.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Слід зазначити, що в Україні нагальним є питання розробки нормативно-правового регулювання криптовалютних операцій та відносин. З ціллю подолання правового вакууму вкрай необхідним є доопрацювання та внесення поправок у Закон України №7183 «Про обіг крипто валюти в Україні», що дасть можливість визначити статус крипто валюти та сформувати положення про систему доцільності (недоцільності) оподаткування операцій з віртуальною цифровою валютою та механізму облікового її відображення. Відсутність правового регулювання операцій з закодованою валютою не дає можливості Національному Банку України й іншим органам здійснювати контроль, гарантування та захист від зловживання таких операцій, хоча, факт здійснення їх в сфері бізнесу – є беззаперечним. Це вимагає внесення змін до Податкового Кодексу України та розробки системи оподаткування даного процесу.

Дослідивши досвід зарубіжних вчених, вимоги МСБО та МСФЗ і національних ПСБО варто зауважити, що в обліковій системі операції із криптовалютою доцільно відображати на субрахунку 352 «Інші поточні фінансові інвестиції».

З ціллю оподаткування операцій із крипто валютою доцільно включати їх до структури доходів та витрат від таких операцій та відповідно оподатковувати залежно від обраної юридичною чи фізичною особою системи.

Список використаних джерел.

1. Васюк Н.В. Вимоги МСФЗ до обліку фінансових інструментів // Наука в информационном пространстве : Материали ІХ междунар. науч.-практ. интернет-конф. (10–11 октября 2013 г.) [Электронный ресурс] URL : http://www.confcontact.com/2013-nauka-v-informatsionnom-prostranstve/ek9_vasyuk.htm.
2. В НБУ пояснили, який статус Bitcoin має в Україні: [Електронний ресурс]: Режим доступу: <https://www.segodnya.ua/economics/finance/v-nbu-obyasnili-kakoy-status-imeet-bitcoin-v-ukraine-1046544.html>
3. В Украине заработал первый биткоин-банкомат [Електронний ресурс] / Дата доступу 20.02.2018 // <https://www.segodnya.ua/economics/finance/v-ukraine-zarabotal-pervyy-bitkoin-bankomat-1017881.html>
4. Висновок на проект Закону України «Про обіг криптовалюти в Україні» (реєстр. № 7183 від 06.10.2017 р.) від 05.02.2018 р. [Текст]: Висновок Головного науково-експертного управління до проекту №7183 від 06.10.2017; від 05.02.2018 р.; [Електронний ресурс] / Дата доступу 20.02.2018 // http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684
5. Методологічний коментар // Бюлетень Національного банку України. – 2012. – № 10. – С. 182
6. Нужно ли в Украине платить налоги с биткоинов (и декларировать их): советы юристов [Електронний ресурс] / Дата доступу 21.02.2018 // <https://ain.ua/2017/12/12/nalogi-s-bitkoinov>
7. Петрук О.М. Сутність криптовалюти як методологічна передумова її облікового відображення [Текст] / О.М. Петрук, О. С. Новак // Вісник ЖДТУ. - 2017. - № 4 (82). – С. 48 – 55

8. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2346-III (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>
9. Про використання в розрахунках віртуальних валют:[Електронний ресурс]: Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id
10. Томчук О.В. Фостолович В.А. Криптовалюта як новий фінансовий інструмент: переваги і недоліки її використання та проблеми нормативно-правового регулювання [Текст] / О.В. Томчук, В.А. Фостолович // Економіка. фінанси. менеджмент: актуальні питання науки і практики, 2018. - № 2. - С.67 - 77
11. Яцик Т.В. Методика фінансового обліку криптовалюти як особливого виду електронних грошей [Текст] Т.В. Яцик // Young Scientist». – 2017. - № 2 (42). – С. 349 - 354

References.

1. Vasiuk N.V. (2013), “ Requirements of IFRS for the accounting of financial instruments” Nauka v ynfornatsyonnom prostranstve : Materyaly IX mezhdunar. nauch.-prakt. ynternet-konf. (10–11 oktiabria 2013 h.) [Online], vol. 6, available at: http://www.confcontact.com/2013-nauka-v-informatsionnom-prostranstve/ek9_vasyuk.htm. (Accessed 18 May 2018).
2. The NBU explained the status of Bitcoin in Ukraine (2018) [Online], vol. 7, available at: <https://www.segodnya.ua/economics/finance/v-nbu-obyasnili-kakoy-status-imeet-bitcoin-v-ukraine-1046544.html> (Accessed 18 May 2018).
3. The first bitcoin-ATM machine started working in Ukraine (2018), [Online], vol. 8, available at: <https://www.segodnya.ua/economics/finance/v-nbu-obyasnili-kakoy-status-imeet-bitcoin-v-ukraine-1046544.html> (Accessed 18 May 2018).
4. Vysnovok Holovnoho naukovo-ekspertnoho upravlinnia do proektu №7183 vid 06.10.2017; vid 05.02.2018 r. (2018), “Vysnovok na proekt Zakonu Ukrainy “Pro obih kryptovaliuty v Ukraini» (reistr. № 7183 vid 06.10.2017 r.) vid 05.02.2018 r. ” .) [Online], available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684 (Accessed 18 May 2018).
5. Biuletен' Natsional'noho banku Ukrainy (2012), “Metodolohichnyj komentar” [Online], vol. 10, pp. 182.
6. Nuzhno li v Ukraine platit' nalogi s bitkoinov (i deklarirovat' ih): sovety juristov (2012) [Online], available at: <https://ain.ua/2017/12/12/nalogi-s-bitkoinov> (Accessed 18 May 2018).
7. Petruk O.M. and, Novak O. S. (2017), “Sutnist' kryptovaliuty iak metodolohichna peredumova ii oblikovoho vidobrazhennia”, Visnyk ZhDTU, vol. 4 (82), pp. 41–45
8. Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 № 2346-III (zi zminamy i do- povnenniamy) (2001), “Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukraini” [Online], available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2346-14> (Accessed 18 May 2018)
9. Natsional'nyj bank Ukrainy (2015) “Pro vykorystannia v rozrakhunkakh virtual'nykh valiut” [Online], available at: https://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=22249610 (Accessed 18 May 2018)
10. Tomchuk O.V. and Fostolovych V.A. (2018), “Cryptovolume as a new financial instrument: advantages and disadvantages of its use and problems of regulatory regulation”, Economy. finances. Management: Current Issues of Science and Practice, vol. 2, pp.67-77.
11. Jacyk T.V. (2017), “Methods of financial accounting of cryptocurrency as special type of electronic money”, Young Scientist, vol. 2 (42), pp. 349 - 354.

Стаття надійшла до редакції 19.05.2018 р.